

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. VI. Præcipum argumentum pro distinctione Spiritus Sancti à Filio,
etiamsi ab eo non procederet.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

IV. Arguunt quartò : Filius in prædictâ suppositione generaretur, Spiritus Sanctus non generaretur : ergo distinguerentur realiter, cum prædicata iis contradictoria competent. Respondetur prædicata contradictoria in divinis non arguere distinctionem realem, sed ad summum virtualem : sic *Essentia* communicatur, *Paternitas* non communicatur; *Filiatio* producitur, *Essentia* non producitur : nihilo tamen secius nec *Paternitas*, nec *Filiatio* realiter distinguitur ab *Essentia*, sed tantum virtualiter.

V. Addo tamen in illâ suppositione nulla prædicata realiâ contradictoria *Filiationi* competere, quæ non competant *Spirationi passivæ*; Spiritus Sanctus enim per intellectiõnem etiam procederet, & Filius per voluntatem : sicut enim, ut dixi, idem realiter esset principium intelligens & spirans, seu producens per intellectum & voluntatem, ita idem foret terminus productus, qui simul formalissimè esset *Verbum* & *Amor*. Unde tandem dico in illo casu nec propriè futuram generationem, nec *Spirationem*, sed mixtam quandam & anomalam processionem, ab intellectu simul & voluntate proveniente, & una produceretur Persona utramque hanc in se rationem ex vi processionis complectens, quæque nec Filius propriè erit, nec Spiritus Sanctus, sed quodammodo uterque.

Nec propriè esset generatio, nec spiratio.

SECTIO SEXTA.

Præcipuum argumentum pro distinctione Spiritus Sancti à Filio etiam si ab eo non procederet.

I. ARGUUNT quintò, & difficilius : de factò in divinis datur distinctio realis, ubi non est oppositio, seu per relationes disparatas : *Filiatio* enim (idem est de *Paternitate*) distinguitur realiter à *Spiratione passivâ*, Filius nihilominus non opponitur Spiritui Sancto per *Filiationem*, sed per *Spirationem activam* : ergo *Filiatio* & *Processio*, seu *Spiratio passiva* non sunt relationes oppositæ, sed tantum disparatæ, & tamen realiter distinguuntur : ergo.

II. Difficultatem hujus argumenti ostendunt tot diversæ, quæ ei adhiberi solent solutiones. Primò Pater Vasquez cum aliis ideo *Filiationem* ait distingui realiter à *Spiratione passivâ*, quia ut quid proprium conjungitur Personæ producenti Spiritum Sanctum, tanquam aliquid eam peculiariter constituens, in quo differre ab *Essentiâ*, quæ licet constituat Filium, non tamen ut quid proprium, sed ut commune Personæ producenti & productæ; & hinc, inquit, habetur peculiaris ratio cur *Filiatio* à *Spiratione passivâ*, & Spiritu Sancto distinguatur, quamvis ab iis non distinguatur *Essentia*.

III. Hæc responsio suam habet probabilitatem; nisi tamen aliquid aliud addatur, non videtur plene satisfacere : si enim in *Filiatione* nulla sit cum *Spiratione passivâ* oppositio, concedere videtur quod intendunt Scotistæ, dari scilicet in divinis distinctionem realem per relationes disparatas.

IV. Secundò alii *Filiationem* ideo aiunt opponi Spiritui Sancto & ab eo realiter distingui, quia

est radix virtualis *Spirationis activæ*, quæ directè & formaliter opponitur *passivæ*. Sed contra : *Essentia* namque divina est virtualis radix *Paternitatis*, quæ directè & formaliter opponitur *Filio*, & tamen *Essentia* *Filio* non opponitur, nec ab eo realiter distinguitur : ergo neque erit hoc sufficiens fundamentum distinctionis inter *Filiationem* & *Spirationem passivam*.

Tertiò Pater Arriaga hic, *Disputatione 53. sectione 4. num. 33.* rationem reddit, quòd sicut *Paternitas* cum intellectiõne constituit principium quòd *Filii*, ita *Paternitas* & *Filiatio* cum voluntate, etiam non includendo *Spirationem activam*, constituat principium quòd Spiritus Sancti, principium verò quòd semper opponitur cum termino producto.

Sed contra : si enim præscindatur *Spiratio activa*, nihil in Patre & *Filio* apparet, per quod respiciant Spiritum Sanctum : *Paternitas* enim & *Filiatio* merè secundum se spectatæ, disparatè se habent respectu *Spirationis passivæ* : de *Paternitate* autem cum intellectiõne respectu *Filii*, longè alia est ratio : *Paternitas* siquidem ex conceptu suo repugnantiam dicit cum *Filiatione*, utpote in cujus prædicatis relucet directæ cum illâ oppositio : at verò, præcisâ *Spiratione activâ*, nulla in *Filiatione* relucet cum *Spiratione passivâ* oppositio. Hæc ergo solutio difficultatem non evacuat : alia proinde quærenda, quæ in *Filiatione* oppositionem cum *Spiratione passivâ* constituat.

Aliis ergo responsionibus, quæ variè à variis afferuntur, omisissis : dicendum mihi videtur cum S. Thoma primâ parte, quæst. 36. art. secundo. Canariensis ibidem, & aliis, *Filiationem* à *Processione*, seu *Spiratione passivâ* realiter distingui ob formalem oppositionem originis in iis, si adæquatè considerentur, relucentem. *Filiatio* itaque (idem est de *Paternitate*) si plenè eam quis & perfectè inspiciat, non minus Spiritum Sanctum respicit, & *Spirationem passivam*, quam Patrem. Dico itaque in ipso formali conceptu *Filiationis*, complete sumptæ includi *Spirationem activam*, etiam si ratione nostrâ possit una ratio ab aliâ præcisci, sicut etiam potest ratione nostrâ *Filiatio* concipi merè ut relatio, in quo conceptu non distinguitur à *Paternitate*. Sicut si consideretur merè ut *Ens*; *Substantia*, aut *Spiritus* à variis aliis rebus non distinguitur.

Non ergo considerandum quid ratione nostrâ fieri in istis possit, seu præcisivè, sed quid habeatur à parte rei, seu quid conceptus *Filiationis* complete sumptus includat. Relatio itaque, & conceptus *Filii* in divinis, seu *Filiatio*, est Relatio Verbi, juxta illud S. Augustini, *Ed Filius*, inquit, quòd *Verbum*. Asserit ergo sanctus Doctor secundam Trinitatis Personam sub eâ ratione esse Filium, quia est *Verbum* : *Verbum* autem ex conceptu suo est productivum amoris, sicut in creatis omnis actus intellectus ex naturâ suâ ordinatur ad producendum actus voluntatis : ergo de conceptu formali *Filiationis*, si integrè, & ut in se est consideretur, est *Spiratio activa*, quamvis si inæquatè, & prout præcisè opponitur *Paternitati*, concipiatur *Filiatio*, hæc in eâ *Spirationis activæ* ratio non reluceat, sicut, ut dixi, multò minus in eâ hæc ratio relucet, si concipiatur merè ut est Relatio, *Ens*, *Substantia*, *Spiritus*, &c. ad distinctionem verò & oppositionem cum *Spiratione passivâ* sufficit, quòd in conceptu suo formali adæquato *Spirationem activam* includat, quemad-

Filiatio est ratio virtualis spirationis activæ.

V. Aliæ responsio quòd Paternitas & Filiatio constituit principium quòd Spiritus Sancti.

VI. Contra : præcisâ spiratione activa non opponitur Spiritui Sancto.

VII. Vera ratio cur Paternitas & Filiatio à spiratione passivâ distinguantur.

VIII. Filiatio in conceptu sub formali includit spirationem activam.

Duas in se rationes est Filiatio.

Filiatio secundum omnem rationem quam in se habet, non opponitur Paternitati.

quemadmodum, ut numero præcedente dixi, ut eadem Filiatio distinguatur à Paternitate sufficit quod rationem ei oppositam in se contineat, et si in omni ejus formalitate, Relationis exempli causa, hæc ratio, per quam Paternitati opponitur, non cernatur.

IX.

Non docet S. Anselmus Filium & Spiritum Sanctum à se invicem distingui: Si per aliud, inquit, non essent plures, per solum hoc essent diversi, scilicet quia alter nascendo, alter existit procedendo. Pater Suarez libro 10. de Trinitate, cap. 2. num. 7. fateri videtur S. Anselmum in hac fuisse sententiâ. Idem concedit rati.

Sexto arguunt ab auctoritate S. Anselmi, qui de Processione Spiritus Sancti, cap. 4. ait Filium & Spiritum Sanctum nativitate & processione distingui: Si per aliud, inquit, non essent plures, per solum hoc essent diversi, scilicet quia alter nascendo, alter existit procedendo. Pater Suarez libro 10. de Trinitate, cap. 2. num. 7. fateri videtur S. Anselmum in hac fuisse sententiâ. Idem concedit

Vasquez prima parte, Disp. 147. cap. septimo. Respondetur tamen cum S. Thoma hic, quæst. 36. art. 2. ad septimum, & aliis, loqui S. Anselmum de nativitate & processione, quæ in Filio & Spiritu Sancto de facto reperiuntur; hæc autem, ut numero septimo & octavo ostendi, sibi invicem origine opponuntur, cum, ut loco citato declaratum est, Filiatio in suo conceptu formali includat Spirationem activam. Quid autem in suppositione illâ impossibili foret, posito scilicet quod Spiritus Sanctus à Filio non procederet, nihil illic docet S. Anselmus. Hæc de profundissimo Trinitatis mysterio sufficiant.

Finis materiæ de Trinitate.

DISPV: